

Broj 10.
Godina XXV.
U Trstu 8. marča 1894.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male strani, a nesloga sve pokvari. Nar. Pos.

Nezadovoljni su dopisali na tiskaju. Pripisana su pisma tiskaju po 2 sv. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 80 no., za svaki redak više 5 no. ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se u slučaju požarom napuštaju (sejerno postalo) na administraciju „Naše Sloga“. Imo. prosimo i najbitnu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodjele na vrijeme, treba to javi odgovarajuću otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvane napisati: „Reklamacija“.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku.

Dopisali se poručuju ako se i neplaćaju.

Nehiljegovani listovi se neprimaju. Preplaćeni i poštarinom stoje 2 for. za jednako 2 for. na godinu Razmjerno for. 2/1, i 3 za polgodinu. Izvanredno više poštari-va.

Na mjesto jednog broja 5 novč.

Uredništvo i administracija naša su u Via Farneto br. 14.

Istarski sabor.

V. zasjedanje.

XIV. sjednica 16. februara 1894. danju.

Prijetni: prodajnik dr. M. Campitelli, 26. zastupnika, vladin povjerenik Al. vitez Elushegg. (Galerija dobarhno pojedina).

Predsjednik otvori sjednicu u 10 sati u jutro; tajnik Vergottini pročitao zapisnik zadnje sjednice, koji se otvorilo bez prigovora.

Prodajnik pročitao zatim u talijanskom pravodu interpelacije na zemaljski odbor, podnesene u zadnjoj sjednici, i to od zast. Spinića radi cesta u kotaru koprarskom; zast. Flego radi nameta, što ga obdina mora doprinijeti za izplatu narunotog njoj ličnika Moscovica i zast. Mandića radi kolobranu kod mjesta Tinjana. (Ove interpelacije donijeli smo u cijelosti).

Prodajnik rekao na to, da će predati svu tri interpelacije zem. odboru. Zast. Costantini pita ustmeno zemaljski odbor, što mu je poznato o glavnici od 12.000 for., koju je Lovrana ostavio general Schmelzer za sirmahne one porozne obdine, nipošto cijelo mjesto obdina.

Prijatelj Gambini čita službene epise, iz kojih se razabire, da se zemaljski odbor zauzeo, da rečena glavnica ostane za sirmahne porozne obdine Lovrana. (Bio je prije obaviješten o upitu, jer je sobom donio spisak).

Zast. Spinić čita sljedeću interpelaciju na o. kr. vladu: U selih Podpeč, Zazid, Bazovnica, Loka mjestane obdine Dekani, pojavilo su se već prije kakvih pet mjeseci kozioce, i širile se u sve jače i šire se još i sada u riznanaku i osapeku dolinu.

O. kr. poglavarstva u Koprno bilo je o tom sa više strane obaviješteno. Poslalo je doista nekoliko puta ličnika u one strane, al nje izdalo nikakve proflaktične naredbe. Rubenina bolnih i zdravih perasa u istoj vodi. Odrasli i djeca iz onih kudah, u kojih je koziahih, polaze duđane, urede, crkve, pače, reč. i školu. Podpisani pitaju o. kr. vladu:

1. Zašto nije dosad izdala nikakvih proflaktičnih naredaba za sela Podpeč, Zazid, Bazovnicu, Loku u mjestnoj obdini Dekani, u kojih vladaju već preko pet mjeseci kozioce?
2. Jeli voljna o. kr. vlada izdati takove naredbe u svrhu, da se kozioce dalje ne šire, i učiniti sve moguće, da se tamo, gdje jesu, zatre?

Poroč, 14. februara 1894.

Vj. Spinić, M. Mandić, dr. Laginja, Fr. Flego, Sl. Jenko.

Prodajnik priobio u kratko sadržaj interpelacije u talijanskom jeziku i sav petiti, pak ju izruči vladinom povjereniku.

Zast. Spinić čita zatim sljedeću interpelaciju na o. kr. vladu:

Porozovna obdina F. o. vje u mjestnoj obdini Miljo u Istri upravlja je prod kakvu godinu dana molbu na o. kr. zemaljsko školsko vijeće, da se u Plavju, mjesto ta moćno pomoćne škole nastaviti redovita pučka škola za kakvih 80 dječ. dužne položiti školu, izjaviv se pripravnom sagraditi u tu svrhu školsku zgradu i učiteljski stan i zadovoljiti u obd. svim zakonitim zahtjevom.

Na tu svoju molbu nije dobila izvannoga odgovora.

Mjesto toga radi se na to, da se ustroj dvorazredna redovita pučka škola u Dolnoj Škofiji, k kojoj bi se imala pridružiti i porozovna obdina Plavju.

U sjednici 18. maja 1893. obdinskoga zastupstva miljskoga odlučilo se je, da se gradi školska zgrada u Dolnoj Škofiji za uju i za cijelo školsko okružje, u koje bi

spadala i porozovna obdina Plavje, i to na treće svih stanovnika toga okružja, te da ima biti naukovni jezik u odnosnoj školi talijanski i slovenski.

Podpisani žala, da se ustroj pučka škola u Dolnoj Škofiji, al prvo drže, da bi se imalo zadovoljiti stanovnikom porozovne obdine Plavje, da zaobiju redovitu pučku školu pogledom na broj školeke djece i pogledom na elementarne zaproke (potok izmed Plavja i Dolaje Škofije, preko kojega ne mogu djeca, kad latu u vrijeme kiše ...; bura, koja ondje tako puše, da u vrijeme iste mogu jedva jaki ljudi preko potoka prelaziti), s kojih nobi mogla djeca kadgod i po više tjedana školu položiti; drugo, zaključak o naukovnom jeziku nije u zakonu utemeljen. §. 6. državnoga školskoga zakona od 14. maja 1869. kaže, da se glede naukovnoga jezika imadu saslušati oni, koji školu uzdržavaju. Usljed spomenutoga zaključka obdinskoga zastupstva glede troškova za sagradjanje školske zgrade, noće mjestna obdina miljskoga stanovnici školskoga okružja nositi to troškove, pak su ovi, a ne ona jedan od njih činbenika, koji bi imali onu školu uzdržavati.

Na temelju rečenoga postavljaju podpisani na o. kr. vladu sljedeći upit:

1. Jeli voljna zadovoljiti opravdanu želju porozovne obdine Plavje, da se za nju u Plavju ustanovi posebna redovita pučka škola?

2. Hoće li ukinuti zaključak obdinskoga zastupstva miljskoga pogledom na naukovni jezik u školi, koju se ima ustrojiti u Dolnoj Škofiji, i saslušati glede istoga one, koji će pomoći uzdržavati tu školu?

Poroč, 14. februara 1894.

Vj. Spinić, Slavoj Jenko, M. Mandić, Fran Flego, dr. M. Leginja, dr. Dukid.

Prodajnik postupa s njom kao i gori. Zast. Flego pročitao iza toga sljedeću interpelaciju na o. kr. vladu:

Na temelju zemaljskog zakona od 19. marča 1874. broj 8, dne 31. maja 1891. br. 1169 bijaše razpisnat natječaj za mjesto obdinskoga ličnika zdravstvenog okružja Buzet Rođ.

Natjecao se je samo jedan molitelj, neki Leo dr. Moscovice, bez nikakvih dokaza sposobnosti.

Zdravstveni odbor u sjednici od 31. augusta iste godine nije ga imenovao obdinskim ličnikom s razloga, što nije dođekao spisa niti koje je dobe, niti koje je vjerzopovjesta, niti da pozna jezik pučanstva, dapače niti da je na kojem sveučilištu tužemnom bio proglašen sposobnim, da može izvršivati ličničko zvanje; nego je zaključio, da se odmah opetovno raspise natječaj, u kojem da bude spomenuto, da mora molitelj imati one sposobnosti, koje su neophodne potrebitu za jednoga ličnika u buzetakom kotaru.

Dne 1. septembra 1891. broj 1042 zdravstveni odbor je opetovno raspisao natječaj, to istog dana prijaviu to političkoj kotarskoj oblasti do znanja i odobrenja.

Bez nitrakvih razloga navesti, dekretom 22. septembra 1891. br. 15.635. o. kr. namjestaštvo imenovalo je službeno dra. Moscovicea obdinskim ličnikom za zdravstveno okružje P. ut-Rođ, te izjavilo ničetatim opetovno raspisati natječaj, naslanjajući se na §. 28. zemaljskog zakona od dne 9. marča 1874. br. 8.

Koli zdravstveni odbor, koji obdina buzetaka podnesu u pričuže do viših oblasti i ne bijaše riješeno preko godinu dana, i to dok nije — nezna se po čijoj volji — sam dr. Moscovice ostavio buzetako krajevo, gdje i tako nije služio obdini, kao što bi bio morao obdinski ličnik.

Dekretom o. kr. kotarskoga poglavarstva iz Koprna od dne 19. oktobra 1892. broj 10.808 su je već zaprijetili obdini buzetakoj, da će morati na temelju razpisnog

natječaja od 1. septembra 1891. br. 1942 politički dra. Moscovicea kao obdinskog ličnika i dekretom 4. maja 1893. br. 4534 iste slavne kotarske oblasti bilo je naloženo obdini Buzet, da izplati dru. Moscovice-u za vrijeme 1? mjeseci, kao tobož obdinskome ličniku, što je buravio u Buzetu. Protvi jednoj i drugoj spomenutih odluka je obdina buzetaka rekurirala.

Viako o. kr. namjestaštvo, kako se razabire iz izvještaja zemaljskoga odbora, odlukom od dne 10. juna 1893. br. 9687 postavilo je mjestnoj obdini Buzet namet 8% za povrtak predujma od for. 1040 primljen od zemaljskog odbora za izplatu dra. Moscovicea, tobožnjog obdinskog ličnika ni nedavši toga do znanja obdinskoro poglavarstvu niti zdravstvenomu odboru.

Pošto je zdravstveni odbor postupao posvo pravilno i zakonito koli kod prvoga razpisa natječaja, toli kad nije imenovno Leona dra. Moscovicea i kad je objavio novu raspis natječaja;

pošto isti odbor nije zanemario nikakve svoje dužnosti, te se stoga na njega nemože uparaviti §. 28. pokrajinskoga zakona od dne 19. marča 1874. broj 8;

pošto imenovanje dra. Leona Moscovicea uznelo odlukom o. kr. namjestaštva od dne 22. septembra 1891. broj 15.635 u sporazumljenju sa zemaljskim odborom nije u zakonu utemeljeno;

pošto su i same odluke o. kr. namjestaštva od dne 22. septembra 1891. broj 15.635 i o. kr. poglavarstva u Koprnu od dne 19. oktobra 1892. broj 10.809 u očitom protuelovju, jer se je prvim proglasilo raspis natječaja 1. septembra 1891. br. 1942 ničetatim, a drugim zaprijetilo, da će obdina buzetaka morati platiti dra. Moscovicea na temelju istoga razpisa natječaja;

pošto dr. Moscovice ne bijaše nikad pravilno i zakonito imenovan obdinskim ličnikom buzetakim, niti je kao takav u istinu ikad bio;

pošto je usljed svega rečenoga namet od 8% nametnut obdini buzetakoj za izplatu Leona dra. Moscovicea posve nezakonit, a bila bi moralna na svaki način obdina o tom nametu obaviještena biti, da uzmagno učiniti shudno korake proti tomu, podpisani postavljaju na visuku o. kr. vladu sljedeći upit:

1. Kako opravdava visuka o. kr. vlada nezakonito imenovanje dra. Moscovicea za obdinskoga ličnika za kotar Buzet Rođ i njegovu 13 mjesecnu pridržanju tamo?

2. Kako opravdava o. kr. vlada nametnuti porozni namet mjestnoj obdini Buzet u visini od 8% za izplatu istomu dru. Moscovice-u u iznosu od for. 1040 i to ne obavještiv o tom obdini?

3. Jeli voljna o. kr. vlada odmah zastaviti ufarivanje spomenutoga nameta?

4. Jeli voljna o. kr. vlada odgovoriti koli na interpelaciju, postavljenu u istom predmetu u sjednici tog visokog sabora dne 15. marča 1892., toli na ovu današnju?

5. Ako nije, zašto nije?

Poroč, dne 14. februara 1894.

Fr. Flego, dr. Leginja, M. Mandić, Sl. Jenko, Vj. Spinić, dr. Dukid, D. Sorčić.

(Za čitanja ove interpelacije zavniknu ju zast. Laginja: Škandal, gospođu moju, škandal!)

Prodajnik postupa i sa ovom interpelacijom kao i sa prijašnjimi.

Isti čita zatim u talijanskom pravodu interpelaciju zast. Mandića, podnošenu u zadnjoj sjednici u poslu imenovanja slavnoga u o. kr. kotarska školska vijeća, koju smo ju priobčili. Reče, da će ju predati zemaljskom odboru. (Čitanje svih tih interpelacija trajalo je do 20 časaka; za čitanja bijaše dosta mirno u saboru i na galeriji.)

Zast. Babuder čita izvješće o molbi ličničkoj komore za Istru, da se proustroji zdravstvena služba u pokrajini. Predložio, da se ju odstupi zemaljskom odboru sa nalogom, da o tom izvjesti zem. sabor u

budućem zasjedanju. Prodlog prima se jednoglasno.

Zast. Martinovich čita izvješće političkog gospodarskog odbora o zakonakoj osnovi za obranu ptica, korisnih poljedjelstvu.

U glavnoj razpravi govoro zastupnici Fraga o omo, Babuder, Amoruso, Gambini, vladin zastupnik, te izvjestitelj.

Zatim se prešlo na podrobnu razpravu. Izvjestitelj čita pojedine §§. K nekojij §§. podnosu se nekoiij članovi ređine izpravke. Došlo je i do živahnog okršaja izmedju zast. Amorusa i vladine zastupnika. Kod §. 4. morao je predsjednik dapače prekiniti sjednicu, dok su se članovi odbora složili o promjeni toga paragrafa. Obdinito se opazilo, da bi bili rado osnovu sabnčili, ali se bježahu konfliktu sa vladom, koja je osnovu podastria.

Kod razprave o dođateh k toj osnovi t. j. o tabelah sa imeni ptica, predložio je zast. Jenko, da se imenici ptica A, B, C, prihvate onaku, kako to stoji u vladinoj zakonakoj osnovi.

Vladin zastupnik zagovara predlog zast. Jenka, ali se ni prodajnik ni vodina ne obazire na taj predlog.

Nakon podulje razprave bijaše prihvaćena zakonaka osnova i u drugom čitanju. Za razpravu bijaše u sabornici glasna smioka. Izvjestitelj je predložio, da se prihvatiti osnovu i u trećem čitanju, no predlog ne dobije većine.

Napokon digna predsjednik sjednicu i uriče sljedeću za poslie podno u 5 1/2 sati.

Razpravni jezik u istarskom saboru.

Interpelacija zast. Spinića, Jenka i drugova na vis. o. kr. vladu za njegovu prejasnost gosp. ministra predjednika.

Po članku II. pokrajinskoga istarskoga zakona od 7. maja 1877. i §. 20. istarskoga saborakoga pravilnika, imaju saborski članovi pravo upravljanja interpelacije koli na saborakoga predjednika, na zemaljski odbor i na prodjednika saborskijh odbora, toli na o. kr. vladu. Posljednje, one na o. kr. vladu, imaju se izručiti pismeno saborskomu predjedniku, providjene su podpisu najmanje pet zastupnika, pročitati u saboru i priobčiti interpelacijom; doćim može prve, imonito one na zemaljski odbor, podneati svaki zastupnik, bilo ustmeno bilo pismeno, a da ih prije ne izruči predjedniku. Na jedno i drugo može interpelativni odgovoriti odmah ili pridržati si odgovor za drugi put ili izjaviti, navedši razloge, da nije dužan odgovoriti.

Ne obzirajući se na prvanja zasjedanja, navlastito od god. 1887. napried, ako tako se, uspor rečeno u ustanovam, postupa sa interpelacijami, upravljajimi na zemaljski odbor iz najnovijih zasjedanja. U sjednici od 30. marča 1892. podnesuo je zastupnik dr. Dukid interpelaciju na zemaljski odbor. Pošto ju je već prije ne izruči, nego iz dobrohotnosti, izručio predjedniku, dodav joj talijanski prevod petita, i pročitao u cijelosti u hrvatkom jeziku, te pošto je prodjednik pročitao talijanski petit i interpelaciju izručio zemaljskim prijednikom, izjavio je zemaljski prijednik dr. Cleva u ime zemaljskog odbora, jednom za uvijek, da zemaljski odbor, usljed načelnoga zaključka, ne odgovara na interpelacije, stavljene u hrvatkom jeziku, ako im nije priložen talijanski prevod takodjer motivirao. (Vidi odnesni etnografski izvještaj str. 85 i 86.) Tako ili slično dogodilo se je na interpelacijama zast. dra. Laginja u sjednici od 15. marča 1892. (etnografski izvještaj str. 84.) i zastup. etnografski izvještaj str. 86.) Na interpelaciju zastupnika Sarčića (sten. izvještaj str. 122.)

povlađuje i rječju i činom postupak sabora i saborskoga predsjednika, i veli, da nije u stanju uticati u porabu jezika u saboru.

U ostalom glede porabe jezika u saboru neima nikakve nit saborske odluke, koja da i postoji, bila bi nevaljana, jer protuzakonita.

U sjednici od 15. aprila 1861. Istarskoga sabora, kad se je radilo o tom, kako se ima obavljati saborske razprave, i kad se je u potaklo također pitanje porabe jezika u saboru, primilo se je većinom glasova predlog zast. Vidulich, da se to pitanje ostavi. Istom prilikom, kad je naime zast. dr. Ferretich postavio, a zastupnik biskup Vitezich zagovarao predlog, da se saborske razprave obavljaju u dvih jezicima, talijanskom i slavenskom (hrvatskom ili slovenskom), izjavio je tadašnji predsjednik, k. saborski, da to pitanje o objavljanju saborskih razprava u dvih jezicima nije još riješeno, a rečeni zastupnik dr. Vidulich uzvridio, da se saborske razprave vode talijanski, čak da je naravski, da se talijanski i objavljuju. Dakle odluke o objavljanju pravo rečeno neima, već je samo rečeno, da s toga, što su se razprave vodile talijanski, činilo se je naravski, da se talijanski i objavljuju. Sada, kada se razpravljaju i hrvatski ili slovenski, imalo bi se bar to, što se hrvatski ili slovenski govori, pita, prečitaže, u tom jeziku i objavljujati.

Pitanje o objavljanju zapisnika sjednica i sten. izvještaja potaknuto je opet u saborskoj sjednici 13. januara 1863. U toj sjednici postavljen bi i sa 14 glasova proti 9 glasova prihvaćen predlog, da se zapisnici sjednica objavljuju u listu „L' Osservatore Triestino“, a stenografski izvještaji u posebnih iztisih (koje se ima štati običnim). Dodatak tomu predlogu, postavljenu zastupnikom Jurinacem i zagovaranu njim i zast. bisk. Dobrillom, jako temeljito i značajno — da se naime izvještaji i zakoni objavljuju talijanski i slavenski, — nije doista primljen bio, al: 1. nije u prvosopomenutom predlogu niti rečeno, u kojemu jeziku da se objavljuje; 2. razlozi dobroti pokrivanja međusobnoga poštovanja i međusobne susretljivosti, prijaznosti i snosljivosti kao i pravice, podkripljeni primjerom drugih zemalja sa mjesovitim stanovništvom bili su takovi, da ih nitko nije niti kušao pobiti; 3. sa strane jedinoga, koji je govorio proti predlogu zast. Jurinac (zast. Parisini), pripoznato je Slavenom pravo, da se izvještaje objavljuje u njihovom jeziku, al da će se to moći činiti jedva onda, kad bude slavenski jezik u Istri više kultiviran. Danas kad neima u Istri jedva koje selo, gdje se nebi čitalo hrvatski ili slovenski, sad je odpao i taj razlog — ako i u koliko bijaše valjan prije 30 godina. Da se je onda, kao što se već više godina, govorilo u saboru hrvatski ili slovenski, nebi bilo stalno nikomu nit u glavu palo predlagati, da se toga nebičlje u stenografske zapisnike onako, kako je pročitano ili izgovoreno. Radilo se je samo o tom, da li se ima sve ono, što se govori i čita, a govorilo se je i čitalo samo talijanski, objavljujati, osim talijanski, također hrvatski ili slovenski, kao što se je to činilo više godina u saboru Dalmacije, dok se je većinom ili izključivo razpravljalo talijanski; i radi se sada o tom, da se izjednači hrvatski i slovenski jezik (dva posve si srodna jezika, tako da poznajuć jednoga, poznaje se i drugoga) sa talijanskim, kao što je u Dalmaciji izjednačen talijanski sa hrvatskim, u Gorici talijanski sa slovenskim, u Istri talijanski sa njemačkim, u Kranjskoj njemački sa slovenskim, u Češkoj i Moravskoj njemački sa češkim.

Odluke, da se ne objavljuje onoga, što se hrvatski ili slovenski govori ili čita, neima nigdje, a nije je niti moglo biti niti je može biti, dok postoji u kreposti i valjanosti saborski pravilnik, naročito §. 41. istoga, po kojem inadu u zapisnike sjednica biti uneseni svi razpravljani predmeti, svi postavljeni predlozi te kako glase itd., i §. 42. istoga pravilnika, po kojem inadu stenografski izvještaji sadržavati podpunu izobličnu svega, što se reče i učinilo u sjednicah, bez obzira na jezik pokrajine, u kojem se to čini.

C. kr. vlada, hoted opravdati svoj postupak, što svoje predloge podnosa samo talijanskim jezikom, veli, da ih podnosa jezikom, u kojem sabor svoje poslove razpravlja, pošro su upravljani na cieli sabor, a ne na pojedine članova. Upravo s toga, što ih upravlja na cieli sabor, morala bi ih podnosa i talijanskim i hrvatskom ili slovenskom jeziku, jer sabor razpravlja svoje poslove talijanski i hrvatski ili slovenski.

I ako ista c. kr. vlada veli, da ne može uticati u predmetu jezika u saboru,

i to pogledom na §§. 11. i 40. zemaljskoga pravilnika, po kojim prvom vodi saborske razprave zemaljski kapetan, i po kojim drugom odlučuje sabor, kako se ima saborske razprave objavljati, to joj se ima odvratiti, da ima zemaljski kapetan, odnosno saborski predsjednik voditi saborske razprave, brineć se za izvršavanje saborskoga pravilnika (§. 6.), i da je sabor već ustanovio, kako se ima objavljati saborske razprave, i to u §§. 41. i 42. istoga pravilnika, nad kojega vršenjem, kako i nad vršenjem svakoga zakona ima biti c. kr. vlada posredujućim načinom i povrh zemaljskoga kapetana, odnosno saborskoga predsjednika.

Na temelju izloženoga časte se podnisi postaviti na c. kr. vladu slijedeću interpelaciju:

1. Kako c. kr. vlada u očigled navedenoga postupka sa interpelacijama i predlozi, postavljanimi hrvatskim ili slovenskim jezikom, opravdava svoju izjavu od 20. januara 1864., i kako tu izjavu uz rečeni postupak stavlja u sklad sa svojom častju?

Jeli voljna c. kr. vlada, kao ona, kojoj je naložena zadaća, da se zakoni izvršuju, poduzeti shodna, da se u saboru istre: a) vrši pokrajinski zakon 7. maja 1877., zemaljski pravilnik za Istru, odobren i objavljen člankom III. cesarskoga patenta od 26. februara 1861. broj 20. D. Z. L., imajući moć temeljnoga državnoga zakona, naročito §. 35. istoga u svih njegovih dijelovih, i pravovaljani pravilnik istarskoga sabora, naročito §§. 20., 18., 32. i 33., 37., 39., 41. i 42., obzirom na interpelacije bilo na saborskoga predsjednika, zemaljski odbor ili koji od saborskih odbora, bilo na c. kr. vladu, na svih vrsti predloga, kao i na izpravke zapisnika sjednica, ustmeno ili pismeno, hrvatski ili slovenski postavljene i na govore u istom jeziku izrečene, isto onako, kao što se vrši obzirom na interpelacije, predloge i govore napisane, odnosno izrečene talijanskim jezikom, da naime dođu u razpravu i da se ih bilježi koli u zapisnike sjednica toli u stenografske zapisnike; b) da se zakonske osnove i predlozi bilo c. kr. vlade, bilo zemaljskoga odbora ili saborskih odbora, kao i odgovori na interpelacije, priobćuju saboru također hrvatskim ili slovenskim jezikom; c) da se tako omogući također izvršenje §. 40. saborskoga pravilnika; d) da zadobije valjanost i krepost koll §. 1. tem. državnoga zakona od 3. oktobra 1861. br. 98 D. Z. toli članak 19. tem. drž. zak. od 21. februara 1867. broj 142. D. Z. i za one članove sabora Istre, koji se služe hrvatskim ili slovenskim jezikom; e) i obeć, da prestane nepravediti i protuzakoniti postupak u saboru Istre obzirom na rečene članove istoga i da se prema njim uvede pravedno i zakonito stanje, da uzmognu vršiti svoje zakoni njim zajamčeno ustavno pravo?

U Poreču, 16. februara 1894.

Vj. Spinčić, Sl. Jenko, M. Mandić, dr. Laginja, Fr. Flego, dr. Dukić.

Pogled po svijetu.

U Trstu dne 7. marča 1894.

Austro-Ugarska. Njeg. Veličanstvo cesar i kralj sa cesaricom i kraljicom nełazi se eada u Francezkoj. Kada je pripjeo tamo, pozdravio ga je srdačnim brzojavom predsjednik republike Carnot, na što mu je cesar i kralj isto tako srdačno odvratio. Ovih dana bili su visoki putnici u Nici, a ostuti će u Francezkoj do pod uskrsne praznike.

U djelovanju carskoga vieća čini se da neće prije uskrsnih praznika nastupiti više života, nego ga je dosad, jer stranke pućavaju pojedine vladine predloge, a dokle odbori ne svrše svoje radnje, riešavaju se u vieću stvari manjeg interesa. Razpravu u Spinčićevoj aferi bila bi možda živahna, te pobudila više pažnje, ali je — kako u vjestih javljamo — na predlog dra. Laginje skinuta s dnevnoga reda. — Gospodarski odbor carskoga vieća razpravio je privremenu trgovačku pogodbu sa Rusijom. — Proračunski odbor odobrio je narert za popunjene obćali u gradu Beču. — Prvaci koaliranih stranaka pozvani su u ministarsku konferenciju,

da se upute u neke promjene pripravljajući se na izborni red.

U Pešti primio je također gospodarski odbor privremeni trgovački ugovor sa Rusijom.

Srbija. Jučer proslavila se godišnjica proglašenja Srbije neodvisnom kraljevino. Mir nije bio narušen ničim. Kralja su posjetili svi bivši članovi ministarstvih i svi diplomati izvanjskih vlasti. Kralj je izdao proglas na vojsku, u kojem ju hvali za njezinu vjernost, te izrazuje nadu, da će se znati takovom pokazati i u kojoj mu drago drugoj prigodi.

Francezka. U Francezkoj zatvaraju još uvijek anarhiste, tako su ih jučer zatvorili 17, a inozemsko su protjerali.

Njemačka. Njemački cesar pripravlja se na put u našu Opatiju. Već 13. t. mj. dolazi u Opatiju njemačka cesarica, a za njom će doći i cesar.

Englezka. Glasoviti staro Gladstone odstupio je sa primierskog mjesta radi bolesti na odjeh. Njegovim nasljednikom imenovan je lord Rosebery. **Španjolska.** Razmirica između Španjolske i Maroka poravnana je. Španjolska dobila je kao ratnu odštetu 20 milijuna piastara.



Franina i Jurina

Jur. Kadi se nenogu viditi Karnjea, Furlan i Šarenjak?

Fr. U Kanfanaru.

Jur. A kad su si dobri prijatelji?

Fr. Kad su votacijoni.

Jur. Kadi bi si mogla ja neajinije bragešo zakrpat?

Fr. A ti hudi do Kanfanara, tamo ćeš imati brzo i nove.

Jur. Ča su tako dobri ljudi tamo?

Fr. Još predobri, jer ki forešt dođe tamo su brzo pomore.

Jur. Ma će ih bit i ki slabo etojo?

Fr. To su oni, ki pomoru, da bude foreštom dobro.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Gospodja Avulima Fabianić sabrala je u malenom društvu u Krku prigodom dobiveno viesti u imenovanju predstavnog kanonika Andrije Štorka za krškog biskupa 50 kruna. — Voleć. g. Vjekoslav Brozović, expunit u Ornicu sabrao ovih dana u kolu pravih rodoljuba prvi put 3 for., a drugi put 10 for. 15 nov. Najveća čast među njimi ide „Čreka izpod Grole“ — Gosp. Nadan Zorin sabrao je u Buzetu u veselom društvu for. 4-50. Isti gospodin poslao nam je opet for. 1-80, sabranih u veselom društvu kod rodoljuba Ant. Flega pok. Mateja iz Štrpoda. Spomenuti gospodin plaća u ime „izgubljena oklade“ for. 5, a opat X. Y. daruje 20 nov. — Dne 17. januara sabralo se u Buzetu u kudi Nad. Zor. 12 for. u veselom društvu rodoljuba. — Gosp. A. Kalcč šalje u ime utemeljiteljno svote 15 for. Ivan Vrančić, župnik na Vrhu 10 for. i Vjek. Brozović, expunit u Ornicu 20 for. — Tobozni članovi „Liga nacionala“ u Slumu sabrali for. 5-31. — R. najlijeto „Prve ličke štedionice“ šalje nam 10 for. — Gosp. Emil Šintić, tipograf u Karlovcu poslao nam je for. 6-12, što ih je sabrao u društvu svojih prijatelja u gostioni gdje Katicu Medur, kao kuznu sa svaku izučenu njemačku rieč. Živili darovatelj!

Razprava o povredli zaštitničke se povredivosti našega dičnoga otačbenika g. prof. Spinčića bila je ovih dana po treći put na dnevnom redu u zaštitničkoj kudi u Beču, da bude razpravljena. Prvi govornik bio je upisan dr. Laginja. — Kad je predsjednik oglasio, da počima govor o tom, volika množina zaštitnika polotila je blize do govornika. Očekivalo se je napetoću, što će govoriti on i drugi mnogi, koji su se prijavili. Kad na jednom zaštitnik Loginja postavi posvo kratki predlog, da se ta razprava do daljnje odredbe smetne sa dnevnoga reda, i da se ništa ne razpravlja.

Ne imamo drugih viesti nego to, da je malo prije sjednice nošto razpravljao s ministrom nauke Madojskim dr. Laginja, grof Franjo Coronini, predsjednik odbora za nepovredivost zaštitnika i dr. Forjančić, slovenski zaštitnik, izvjestioji manjine toga odbora. — U obćo se drži, da si je svetla kruna sama pridržala odluku o toj stvari bez državnog sabora.

Iz Veprinca pišu nam dne 4. marča: Utorak dne 27. prošlog mjesaca prošlo se sa ovoga svieta posle duge bolosti Ivan Počičić, poznat na daleko pod imenom „Cimbič“. Bilo mu 84 god., a bio je skoro 40 godina obćinskim svjetnikom veprinačkim, i to za onih vremena, kad su Veprinačnom ovalo ruže slova i mira, a ne pohlepa za vlastitom koristi. Bio je ključarom i starešinom župno crkve sv. Marka na Veprincu kroz skoro 55 godina; a onobita desna ruka pok. mnogočestnom Ant. Petričiću i Katiniju, župniku u pravdi radi obćinsko župe na kastavskom gospodstvu. Ako i nepismen, bio je predplatnikom dično „Naše Sloge“, koju bi si dao svaki put čitati, skoro do polovice prošlog februara. Bio je jako bistrouman, a toga od mnogih prekim okom gledan. Rijeđu i činom bio je Hrvat u potpunom smislu te riječi. Za sobom ostavljajući sina, tri soka, jednog u domaćoj župi, dvojicu u Africi na dobliku sa više unuka i unučića. Dao Bog, neizvejerili se unuki stopam djedovima, a sinovi nasledili u svom oton. Ti pak staro Ivanu, uziraj nobesko slati i molj za hrvatski narod Istre, kojeg si toli žarko ljubil Pođivaj u miru!

Iz Kaštelara pišu nam 7. t. mj. Kratak boravak u našoj sredini našeg dičnog zaštitnika dra. Laginja ostati će nam živo u pamoti, dok nas ne pokrije orna zemlja. Mlado i staro, muško i žensko spominje iskrenim zadovoljstvom prijuznog razgovora velebridnog rodoljuba, koj je izručio prije odlaska našemu čestitomu župa upravitelju for. 15, da ih podieli među najveđe siromaha. Podarovano bičalo tim iznosom 6 siromaha, izmedju kojih tri udovice. Svi podarovani hvala ovim putem g. zaštitniku. Bog mu taj milodar ostrostruko naplatio.

K zadnjem izkazu o prinostih za društvo Cirila i Metoda izvolite jošte dodati, da su istomu društvu podarili po 1 for. našl vredni mladići Miho Kovac pok. Ivana i Ante Kocjančić Antunov. Živili!

Iz Šuska pišu nam dne 4. marča: Kroz cielu prošlu sedmicu imadosemo sudbeno povjerenstvo. Ono je došlo, da učini izvide o nemirih, koji su se dogđdili ovdje kroz zadnje dneve meopusta. Odnosnu tužbu sastavio je naš od nas neodabrani „noćion“. Spomenuta tužba sadržava stotinu osveda da ovdješnjio Hrvati i hrvatsku stranku, Nedemo da vam potanje što kažemo, jer je stvar u rukuh pravde; ali nemožemo a da ne opazimo, što se svasta nemože proti nam Hrvatim, nu „pravica“ nije mrtvo slovo, pa zar ne može onaj, koji tjorn linicu, iztjerati vuku . . . ?

Iz Kastva pišu nam 6. t. mj.: Čitajući izpravak na moj dopis o dičnaničkih zabavah ovih poklada, trznuo sam se kao iz sna, jer nisam očekivao, da hih bio mogao onim izvješćom ikoga uvriditi.

Imena glumačkih dilentana izpustio sam lista u zroka, da ne ukrdnom previe nješta „Naše Sloge“. Nu da sam znao pišući ono izvješće, što sača znadam, tako mi imena, bio hih napisao malom cielu „Slogu“ sa prilogom, noka gospoda ušvaljo, dičajuč svoja imena i slavenopisno. O tom neka bude oavjedeno g. izpravljajuć.

Da nisam spomenuo g. R. Vlačić, koji je zbilja dičnaničku pozornicu krasno obnovio, navadjam za opravdanje, da je to već dičnanička nedavna u svojoj javnoj zahvali iztaknula i pošto se onom prigodom izrazio spomenuti gospodin, da ne voli javnih pohvala o sebi.

Kad se već pntrodu gosp. dopisnik da izpravi moje izvješće, zašto nije navoio i drugo dilentano? Gđje je Grčan, Kinkela, Tadićna, Paliba itd.?

A gdje su našl vredni mladići-radnici, koji, ukropom nišu članovi dičnaničke, urieki i u svaku doba stoje na razpolaganje njezinu odboru u svih prigodah? — Jeli se

stupničke se
oštenika g.
ovih dana po
za stupničke
ravljana. Prvi
agi ja. —
la pošima go
stupnika po
Očekivalo se
ni on i drugi
na jednom
ovevo kratki
o daljio od
eda, i da se
nego ti, da
razpravljao e
dr. Lugnjani
dnik odbora
r. Forjančić,
slj manjine
zdi, da si je
odluku o toj
4. marča:
oca proselio
uge boloviti
daleko pođ
84 god., a
kimi savjet-
va vremena,
že sloga i o
m koristi,
upno crkvo
oro 56 go-
g, mnogob-
ni, župniku
za kaastav-
men, bio
ogo", koju
o do polo-
ko bistro-
im okom
vat u pod-
a ostavlja
odvoj župi,
ije unuka
e se unuci
ili u svem
n beskoske
tre, kojeg
ru i
j. Kratak
ničnog za-
e de nam
rije orna
i ženako
prijaznog
t, koj je
čestitomu
i podjeli
svanu bi-
edjivo ko-
lele ovim
milodar
držstvo
udati, da
or. naši
Ivaba i
marča:
mo sud-
da udini
ili ovdje
dnosnu
adabrani
ava eto-
hrvatski
što ka-
de; ali
a svašta
iravica"
e onaj,
? ?
Citajuć
oničkih
no kao
biji bio
liti.
zpuštio
prviše
n znao
a, tako
e otulu
da uži-
ovo. O
ovladi.
i a h a
kranpo
da je
javnoj
igodom
o voli
opisnik
o nije
Gržan,
adnici,
u uvijek
ije nje-
Joli se

nije zemaljski odbor niti toliko odgovorio, već naprosto šutio. Us to stanju stvari, kako da se osnaži tvrdnja c. kr. vlade, (u sjednici od 20. januara 1894.) da se s toga, jer zemaljski kapetan izručio interpelacije, upravljene na zemaljski odbor istomu odboru, ima držati, da će te interpelacije dobiti odgovor? Zemaljski odbor već je izjavio jednom sa uvjok, odbijev svoje načelne odluke, da interpelacije, postavljene u hrvatskom jeziku, ako im nije prilazno talijanski provod također motivacije, neće dobiti odgovor. Poslije ove tvrdje dogodilo se je i gore. U sjednici od 1. februara 1894. prijavio je zastupnik Mandić interpelaciju na zemaljski odbor i htio ju pročitati, ali mu se to strogo zabranilo predsjedniku, te tim ne samo prouzrokovao velik nemir u saboru, nego već u klici povriedio pravo interpelacije, zajedno rešenim zakonom i saborskom pravilnikom. Sad već ne samo da hrvatske interpelacije ne dobivaju odgovora, već predsjednik strogo zabranjuje i postavljati ih, a kako li da bi ih na ustavno razpravljano da, ako ne da bi sada mienjao svoj postupak, kao što se čini iz postupka u sjednici 13. februara 1894.

Na interpelacije, upravljene na c. kr. vladu, a pisane hrvatskim ili slovenskim jezikom, odgovorio je bivši saborski predsjednik u sjednici od 14. septembra 1888., da ih, pošto su pisane jezikom saboru nepoznatim, neuzimaju niti ih daju na znanje saboru, već ih meće ad acta; u sjednici od 18. septembra 1888., da ih ne prima na znanje, ali da će ih izručiti povjereniku c. kr. vlade, da ih porabi, kako mu se sviđa; u sjednici od 8. oktobra 1888. — pošto je u prije navedenoj sjednici od 18. septembra 1888. c. kr. vlada izjavila, da je predsjednik sa svojim dotadašnjim postupkom povriedio točku 2. čl. II. zakona od 7. maja 1877., po kojoj bi bio morao dati razpravit interpelacije, pisane hrvatski ili slovenski, jer članovi sabora imaju neoporecivo pravo, da se u interpelacijah služe jednom ili drugim jezikom pokrajino i jer nepoznavanje jednoga ili drugoga jezika sa strana zemaljskoga kapetana ili saborskoga ureda može savjetovati obzira ali ne može uzeti obostojih prava, i pošto je ta izjava c. kr. vlade izazvala skoro predsjedničku krizu, koja se je ipak posvo paravala, a da on nije zatajio svojih načela (vidi sten. izvještaj 1. oktobra 1888.) — da samo on uzimlje na znanje interpelaciju, u toj sjednici po bivšem zast. Zamliću hrvatski pročitano, jer velika većina kuće ne pozna jezik, kojim je pisana. Sadanji pak saborski predsjednik rekao je u saborskoj sjednici od 26. oktobra 1889. (vidi sten. izvještaj str. 87. i 88.), da mu je zast. dr. Volarić izručio spis u slovenskom jeziku, podpisao po njemu i po šestorici drugih, rekav mu, da sadržaje interpelaciju na c. kr. vladu, da on (predsjednik), pošto mora biti na znanje sabora sve interpelacije, koje se imaju pročitati, te pošto ne poznaje slovenskoga jezika, kao niti većina sabora i pošto ne može znati što ovaj spis sadržaje, ne prima na znanje interpelacije dra. Volarića, ako joj se ne priloži prevod u talijanskom jeziku, poslovnom jeziku sabora i jedinom, koj većina saborstva poznaje, te pozvao zast. dra. Volarića, da uzagne svoju interpelaciju, koja da mu leži na razpoloženju na etolu uređovne sobu predsjednikove. U sjednici od 6. novembra 1889. dao je predsjednik pročitati zastupniku Mandiću u interpelaciju, upravljenu na c. kr. vladu i pisanu hrvatski, i to jedva onda, kad mu je tadašnji saborski predsjednik dr. Dukić dočuo talijanski prevod petita interpelacije. Tako se je postupalo a interpelacijama, pisanimi hrvatski ili slovenski u tom i sljedećih zasjedanjih do ovogodišnjeg; isto je dao predsjednik na ustavno razpravu jedino onda, ako im se je priložio talijanski prevod petita. U ovogodišnjem zasjedanju prima ih i bez talijanskog prevoda petita i daje u razpravu. Prijaviv interpelaciju, dao joj je čitati interpelant hrvatski ili slovenski, a onda ju sam pročitao u talijanskom prevodu, to izručio povjereniku c. kr. vlade u sjednici 29. januara 1894. interpelacije Jenko, Mandić, Serčić; u sjednici 30. januara 1894. interpelacije Jenko.

Vriedao je spomenuti, da se u zapisniku sjednice ne spominje, da ju predsjednik dotično interpelaciju pročitao u talijanskom prevodu. Hoće li doći tekane u očielti u stenografskom zapisniku, vidit će se. U sjednici od 1. februara 1894. dao je čitati interpelantu zastupniku Jenku u njegovoj interpelaciji u slovenskom jeziku, a onda obavjestio talijanskim jezikom u kratko o sadržaju istu. Kod toga ovogodišnjega postupka događio se velika naprava zastupniku, služećim se u saboru hrvatskim ili slovenskim jezikom tim, da se njihova in-

terpelacije objavljuju u saboru dan dva i višo pošto su bile predsjedniku izručene, pače da interpelacija dra. Dukića i drugoga, izručena već 28. januara, nije još niti u sjednici 1. februara bila u saboru objavljena, jer da je duga i da ce je nije moglo provesti do toga dana, i bila je pročitana jedva 10. februara 1894., dočim se interpelacije, postavljene talijanskim jezikom; podpisuju neposredno prije sjednice i u istoj daju interpelantu čitati. (Interpelacija dra. Amoroza i drugova u sjednici 29. januara 1894.)

§. 85. zemaljskoga pravilnika za Primorje, dakle i sa Istru, pozna je troje vrsti predloga: a) vladin, b) zemaljskoga odbora ili kojega posebnoga odbora, izabrana od sabora, c) pojedinih članova sabora.

Predlozi pod a) i b) podnašaju se i bilježe koli u zapisniku sjednice (predviđjene u §. 41. saborskoga poslovnika) toli u stenografske izvještaje (predviđjene u §. 42. saborskoga pravilnika) samo talijanskim jezikom. Tim ne samo zemaljski odbor i svi posebni odbori, izabrani od većine sabora, kažu na najodgovorniji način, da posvo ignoruju jezik većine pučanstva Istre i jezika, kojim se služi jedan dio zastupnika te pokrajine, nego to čini i c. kr. vlada, koja izrično veli (vidi izvještaj sjednici od 20. januara 1894.), da svojo predlogo podnaša saboru u jeziku, u kojem isti svoje poslove razpravlja; a na to poziva se u najnovije doba i saborski predsjednik (vidi izvještaj sjednice 1. februara 1894. kod razprave zakonske osnove o školskih taksah), nedajući u razpravu predloga, postavljenih k zakonskoj osnovi, jer nisu pisani jezikom, kojim je ista podnešena.

Predlozi pod c) su u glavnom dvoji: 1. samostojni, posebni predlozi zakonski ili drugih saborskih zaključaka, predviđjeni osim u tom §. 35. pod c) zemaljskoga pravilnika također u §. 18. saborskoga pravilnika; 2. predlozi, koji se odnose na koji predlog c. kr. vlade ili kojega odbora, predviđjeni osim u tom §. 35. pod c) zemaljskoga pravilnika također u §. 32. i 33. saborskoga pravilnika.

Predlozi pod 1. imaju se prije podneti pismeno zemaljskomu kapetanu, odnosno saborskom predsjedniku — ako se neodnose na koji predlog c. kr. vlade ili kojega odbora. Već u ovih rieči sadržano je indirektno pravilo, da se predlozi pod 2., predlozi pojedinih članova, koji se odnose na koji predlog c. kr. vlade ili kojega odbora, mogu podneti, a da i nisu prije pismeno podnešeni zemaljskomu kapetanu; da se dakle mogu postaviti priikom razprave vladinih i odborskih predloga bilo ustmeno ili pismeno. To izrično veli §. 32. saborskoga pravilnika, koji ustanovljuje, da se kod glavne razprave zakonskih predloga mogu postaviti predlozi nednostavni ili obrazloženi za prelaz na drugi red; i §. 33., koji ustanovljuje, da se promjene i dodatci inadu podneti prije, nego li je sročena podrobna razprava bud kojega zakonske osnove.

Da se tako postupna sa predlozi i pod 1 i pod 2, koje postavljaju članovi saborske većine, dovoljno je, da se pogleda bud koji stenografski izvještaj. Drugačje se sa predlozi, i jedini i drugi, ako ih postavljaju članovi saborske manjine, služeći se u saboru hrvatskim ili slovenskim jezikom. Samostojni njihovi predlozi dolaze u razpravu i unášaju se u zapisničke sjednice i stenografske izvještaje samo u toliko, u koliko su prevedeni na talijanski jezik, dočim se ne obzire na ono, što je samo hrvatski ili slovenski predsjedniku pismeno izručeno i pročitano, ili izrečeno (Predlog Jenka a glede kraćega sjednjenja Istre i Trsta s Riekom, podnešen u sjednici 4. aprila 1892.) Njihovi predlozi, postavljani kod glavne ili podrobne razprave predloga vladinih ili kojega odbora, ne bilježe se nit rieču u zapisničke sjednice nit u stenografske izvještaje, nit se u njih razpravlja, nit se predsjednik brine, da u razpravu dođu, pače izjavlja, da ih ne može čiti u razpravu, jer su pisani jezikom saboru i predsjedniku nepoznatim, jezikom koji n. jezik saborskih razprava, jezikom različitim od onoga, u kojemu je predlog čit u ili odborski podnešen, ili čit u ovoj, nije postavljen nikakav predlog. (Predlog zast. dra. Volarića u sjednici 4. marča 1892., da se u financijski saborski odbor izabere 10 članova; zast. dra. Laginje u sjednici 12. marča 1892., da se izabere posebni željeznički odbor; zastup. dra. Volarića u istoj sjednici, da se ne odbori prekorenjenje proračuna; istoga dra. Volarića u sjednici 15. marča 1892. kod razprave niobla unirovljenoga učitelja Trombetti-a i kod razprave zakonske osnove o poslušljenju Krasa kvamerskih otoka; istoga u sjednici 29. marča 1892. kod razprave

zakonske osnove glede gospodarskih zaklada; zast. Mandića u sjednici 31. marča 1892. kod razprave resolucije glede pomoćne škole u Pomjanu; zast. dra. Dukića u sjednici 1. aprila 1892. kod razprave zemljišne razretne zaklade; zast. dra. Volarića kod razprave zemaljskoga proračuna rubr. III. za god. 1892.; zast. Mandića u sjednici 29. januara 1894. kod razprave zakonske osnove o školskih globalih; istoga u sjednici 30. januara 1894. kod razprave zakonske osnove o dielbiti mjestne občine Lovran, i kod razprave proračuna zemaljske školske zaklade; zast. Jenka kod razprave zakonske osnove o prinosih osjegovavajućih društva; zast. dra. Laginje u istoj sjednici kod razprave molba nekili učitelja za poboljšanje njihova stanja; zast. Spinčića u sjednici 1. februara 1894. kod razprave zakonske osnove o školskih taksah; zast. dra. Volarića kod podrobne razprave iste osnove; zast. Jenka kod razprave o preustroju zemaljskih ureda; istoga zastupnika kod razprave zakonske osnove o cestah; zast. Flega kod iste razprave i zast. Mandića kod razprave o obručnu za god. 1892. i proračunu za g. 1894. zemaljske poljođelske zaklade.)

Tako se postupna i sa predlozi na izpravak zapisnika sjednice, na koj imadu pravo svi saborski članovi na temelju §. 39. saborskoga pravilnika, koje pravu pak je izlišno za zastupnike, služeći se hrvatskim ili slovenskim jezikom, jer se predsjednik na nje ne obzira ili ih čak nedopušta niti činiti i usupor izpravkom proglašuje zapisnik odobrenim. Zast. dr. Volarić u sjednici 12. marča 1892., isti u sjednici 29. marča 1892., zastupnik Jenko u sjednici 6. aprila 1892., zast. Spinčić u sjednici 14. septembra 1892. učinili su predloge na izpravak zapisnika odnosnih predidućih sjednica, al se na nje nikakva obzira uzelo nije.

U rečenih §. 35. pravilnika zemaljskoga i 18., 32. i 33. pravilnika saborskoga nije predviđjeno za prešne predloge. Za ove obstoji poseban §. u saborskom pravilniku, a taj je §. 37. Po njem ina svaki zastupnik pravo postaviti prešnu predlog. Sama prešnost kaže, da takovoga predloga ne treba prije dati na znanje zemaljskoga kapetana, odnosno saborskoga predsjednika. I sam §. 37. glasi tako, da toga ne treba činiti. A pošto ne kaže ništa, da li se ima prešnu predlog postaviti ustmeno ili pismeno, pušta zastupniku na volju, da ga postavi ustmeno ili pismeno. I pruka većine sabora Istre kaže, da se prešne predloge ima tako, prema §. 37. saborskoga pravilnika uzeti. Zast. dr. Amoroza postavio je u sjednici 13. septembra 1892. (str. 11. odnosnoga stenografskog izvještaja) prešnu predlog. Taj predlog nije se odnosio niti na jedan predlog c. kr. vlade niti kojega odbora, nije bio prije pismeno podnešen zemaljskomu kapetanu, odnosno saborskom predsjedniku na znanje; bio je postavljen tačjem sjednici u saboru; saborski predsjednik pitao je, da li se predlog podupire; i kad je bio poduprt, dao glasoviti o prešnosti; a kad bijaše i ova primljena, tad je pitao predlagatelja, da mu predlog pismeno izruči. Sasma drugičje postupno je predsjednik sa prešnim predlogom, što ga je postavio član saborske manjine, zastupnik Spinčić, dakako hrvatskim jezikom, u sjednici 13. januara 1894. Kad je predsjednik oglasio II. točku dnevnoga reda, tad je istao zast. Spinčić i molio za rieč; kad ga je predsjednik zapitao, što želi, a on, kažući pravilnik, odgovorio, da molj za rieč, da postavi na temelju §. 37. saborskoga pravilnika prešnu predlog, to kad je predsjednik primetnuo: „dakle vi želite postaviti prešnu predlog“ i predlagatelj odgovorio sa „da“, počeo je ovaj kod predsjednikove šutnje čitati svoj predlog i čitao ga, neprečeno po predsjedniku do preko polovice. Kod daljnega pretrganvanja sa strane predsjednika, kod nješivanju uzlikla sa strane većine i manjine, čitno je predlagatelj pretrgnuto svoj predlog i dalje, dok mu nije predsjednik doviknuo, da mu zabranjuje prosliditi. Pokrovio se je i izišao zajedno sa svojim drugovi, kad je vidio, da mu pravo postaviti takav predlog i pročitati ga, — sjednu sa obrazložjenim, kao što se to čini u svih saborih i kro što se je to i u saboru Istre često učinilo — a ovaj se razloga navedena u snom predlogu i morao čitati, i da mu predsjednik brani vršiti zastupničke pravo.

Iz rečenoga jasno je, da se prema zastupnikom, služećim se u saboru hrvatskim ili slovenskim jezikom, niti obzirom na interpelacije bilo na zemaljski odbor, bilo na c. kr. vladu, niti obzirom na raznovrstne predloge, ne postupna po usta-

novah nit zemaljskoga nit saborskoga pravilnika; da s toga dolazi do zalostnih prizora u saboru; da se dolazi u neprilike kao što bijaše ona, kad se nije znalo, da li se je zastupnik Jenko bio u sjednici 11. novembra 1889. odrekao mandata ili ne; da se Njegovo Veličanstvo, naš promlolistvi cesar i kralj u smislu §. 40. zemaljskoga pravilnika nemože točno i podpunno obavjestiti o djeleovanju sabora; da c. kr. ministarstva nemogu saznati redovitim putem za sve ono, što rečeni zastupnici rade i govore, te se tako događaja, da predlažu na najvišju potvrdu i takove zakonske osnove, koje su škodljive za pučanstvo; da je za te zastupnike zastupnički imunitet, zajamčen njim jasnom ustanovom zakona (§. 1. tem. drž. zakona od 8. oktobra 1861., broj 98. D. Z.) posve izlišan i bezkrepostan. Iz rečenoga jasno je također, da su u interpelacije, upravljene na c. kr. vladu, dolazile prije na ustavnu razpravu samo onda, ako im se je dodalo talijanski prevod petita i da sad dolaze jako sporo; da se na interpelacije, upravljene na zemaljski odbor, ne odgovara, pače da se sad već u obće ne davaju u razpravu; da raznovrstni predlozi ne dolaze na ustavno razpravljano. A iz toga faktućnoga stanja, pripisodobljenoga sa izjavom c. kr. vlade od 20. januara 1894., učinjenom u sporazumku sa saborskim predsjednikom, može si svatko stvoriti sud, kako se izvješta c. kr. vlada o govorih, što ih rečeni zastupnici u saboru izreku.

Nego c. kr. vlada veli, da ne može uticati u jezik sabora, pogledom na ustanovu §. 11. i 40. zemaljskoga pravilnika, usljed kojih pripada zemaljskomu kapetanu, da vodi saborske razprave, a sabor da odluču o načinu objave istih; veli nadalje, da odgovara na interpelacije slovenskim jezikom na nju upravljene u talijanskom jeziku s uzroka, što je taj jezik bio uvijek poslovni u saboru i veli se končno, da se vladini predlozi, pošto su upravljani na čitli sabor, a ne na pojedine zastupnike, podnašaju u jeziku, kojim sabor svoje poslove razpravlja; — drugimi riečmi, c. kr. vlada priznaje samo jedan jezik, talijanski, kao jezik razprave ili kao uređovni jezik u istarskom saboru, isto onako, kao što to čini saborski predsjednik, saborski tajnici, zemaljski odbor i pojedini članovi saborske većine, premda sama barem jednim činom, naime poziravom sabora na početku zasjedanja poznaže i drugi jezik, naime hrvatski.

Da vidimo najprije jeli to mnjenje o jednom, talijanskom, razpravom ili uređovnom jeziku saborskom utemeljeno.

U sjednici 13. aprila 1861., prilikom razprave o zemaljskih činovnicih, primio se je predlog dra. Amoroza, da ima biti imenovan bar jedan činovnik, koji pozna jedan slavenski idiom, al da mora čiti uređovni jezik savnosa sabora izključivo talijanski. U koliko bi ovaj zaključak mogao sadržavati načelo, da se u saboru Istre ništa ne razpravlja, što nije podnešeno u talijanskom jeziku, ili bar dielomično u talijanskom prevodu, i da se zapisnici sjednice i stenografski zapisnici objavljuju samo talijanskim jezikom, u toliko je ukinit članom 19. tem. drž. zakonu od 21. decembra 1867. broj 142. D. Z., koji daje jednako pravo u uredu i javnom životu svim jezikom, običajnim u pojedinih pokrajajah, koj dakle ne poznaje nikakvoga izključivo uređovnoga jezika, koji valja za sve kraljevine i zemlje, zastupane u carevinskom vieću, dakle i za Istru. To stanoviste zauzela je i c. kr. vlada u svojoj izjavi, pročitanoj u istarskom saboru 18. septembra 1888. bar obzirom na interpelacije, upravljene na nju hrvatskim ili slovenskim jezikom, a što valja za interpelacije, imalo bi valjiti i za predloge i za govore, premda ta izjava ne stoji u skladu sa onom od 20. januara 1894. To stanoviste zauzimali i carevinski sudiste u Beču, nazivajući sa svojimi odlikami od 18. januara 1888. broj 5 i 3. julija 1888. br. 111, kojima je sudilo, da je istarski zemaljski odbor povriedio spomenuti članak i tim, što nije htio primiti bez talijanskoga prevoda hrvatski spis, niti tim, što na takav, hrvatski spis, nije odgovorio hrvatski; da je dakle zemaljski odbor dužan i primiti hrvatske spise i hrvatski na nje odgovarati, i da vriedja temeljni državni zakon, ako toga ne čini. Što valja za zemaljski odbor kao eksekutivni organ zemaljskoga sabora, to valja u istoj mjeri i za zemaljski sabor i za saborskoga predsjednika. I jedan i drugi vriednju temeljni državni zakon, ako neće da primuju hrvatski, a tako i slovenskih upita, predloga, govora, i predsjednik imenito ako ne daje istih u razpravu i ako s njim postupna kao da ih nebi bilo. A vriedja ga i c. kr. vlada, koja, imajuć dužnost, da bdiže nad vršenjem zakona,

to veli ispravljati dopise? — Ne, brka mi mogu!

Ovoliko amatroz sam se dužim za sada i unaprijed u ovoj stvari kazati, te poručujem gosp. dopisniku, da preputam njegovu slatnomu poru: nopristranoj pravdi, da u buduću on aliđe zabavo blagoizvoli temeljito i točno opiniti, kad nije zato još ozrenuo B a z i o i.

Planleta Foerster uprihđuje u svotbu dne 10. t. mj. svoj koncert u dvorani društva „Schiller“. Ulaznina 1 for., a sjedalo 50 vrd.

Interpelacija zastupnika Tomasi-a. Iz Motovunđine javljaju nam, da je u svih selih one obćine i susjednih rasturona u seotino iztikaska poznata interpelacija zastupnika Tomasi-a, koju je postavio u zadnjem sazjedanju isturakoga sabora u peslu sieđionja drva u Motovunskom lugu. Ta interpelacija imala bi kod našega puka možda koju vrednost, da neznamo da je u tom peslu govorio u Beću naš dični zastupnik Laginja, to da ga je u tom g. Tomasi samo eliditi hotio, na čemu smo mi melo zadovoljni, jer bi bio veđ odvratno morao kod svojih prijatelja u našem saboru izposlovati, da se za sieđionja drva u ređenom lugu zauzmu. Čitajući interpelaciju g. Tomasi-a, sjetismo se onu bajke, koja pripovieda, kako je žaba digula nogu gledajući kako podkivaju koga.

Iz Poljana (obćina Veprnica) pišu nam 6. t. mj.: Prevarih se u nađi, čekajući, da će Vam, velioionjeni gospodine urednici, koja vjestija ruka javit stogod o otvorenuju škola u Poljanah, pa kad nije, eto mene na posao. Ako je otvorena na bilo koje škole stvar vrlo znamenita pogledom na dušovni preporod onog puđanstva, a to je tim važnija ona u Poljanah. Svim je ovdje dobro poznato, koliko se tu protivilo sa strane visoke gospode u Poređu, koliko se moralo moliti i zaklanjati na svih mjestih, dok nisu napokon naši dični zastupnici, kucajući u Poređu i u oarskom Beću odstranili zapriekie, dokazav orno na bielom potrobu i pravo na školu. — Od nas Vam, dični sokolovi, najradčinja hvala, a od Boga plaća! — Istom prilikom neće Vam biti znao, ako Vam kažemo, da se je veđ u onu školu upisalo preko 100 djece, što je za ovo zimsko doba izvanredno mnogo. Toliko visokoj gospodi do ugodnoga znanja i ravnanja! — Otvorenje škole bilo je dne 1. pr. mj. Okolo 8 sati u jutro istoga dana skupilo se u školi liub broj roditelja sa svojim djeocom, dužnom polaziti školu. Iza toga je ta vesela povorka mladih svatova uz pratnju gosp. učitelja S. krenula prema crkvi, gdje je vriedni i zaslužni starija, mjestni dušobrižnik, čestiti gosp. Zupan, čitao sv. mislu sa sazivanjem Duha svetoga. Pođje službe božje skupila se iznova školska mladež u školi, gdje im je njihov mladi učitelj kazao par vrućih rieči, kojim se je prigodom mnogoj majci rusilo oko. Poslje toga razidjuše se veselo kući. Dao Bog dobra ploda!

Nek se i ova znadu. U Malom Ložnju propovieda ljetoa korizmu naš O. Danijel Zec, tretoredac sv. Frane. To je naš stari znanec, jer je drugda u ovoj istoj plovarniji držao propoviedi mjeseca Maja na čast Marijinu.

Ljetožnja njegove propoviedi su uprav lpe i po sadržaju i po formi, to ga rado luđu sve, što je pobožnoga u ovom gradu. Ali čujta sada. Nekeji spletkari, kojim žalibože ovuda sada ružo ovatu, u svojoj objesti započeli agitaciju, da odvrađaju ljude od crkve, a osobito od korizmehih propoviedi. To su ljudi, koji se u sve pđaju i u sve razumiju, samo ne u svoje dužnosti. To su ljudi, koji se oćito hvastaju svojim bezvjerjem, ali kad treba zaslipeći prostotu, onda se primidu i k o l a r u, te kleđu na obn kuljena sklopljenih ruku i izvnutih očiju ljube moći svetih, rećimo n. pr. oći sv. Alojzija. Drugda, kad ima proći kakav crkveni obhud, ta ista čeljad od farizejskoga kuljena, nakiti svoje kude egovijma i prostirkama, jer se prostota i tim daje zaslipeći, (Zar je možda ta čeljad, koja na silu hoću da nameru tu oćvi plovana secundum cor illorum? Op. Ured.) A sada odvrađaju vriedni od rieči božje! Ali mi znamo što kaže Kriat: „Tko je od Boga rieči moje sluša, a vi je ne slušate, jer od Boga niste.“

Gospodo, vi veđ žalibože odavna, odavno u crkvu ne idete, pa vas nitko i ne goni, ali pustite na miru dobra duše, koje još za Boga znadu.

Donekte skoro bi valjalo, da se radujemo njihovom rverziju, jer će napokon svatko upoznati tu državitu i bezbožnu čeljad. Najgora je, da im ide sve na ruku, pak oni bez straha traju i pojedince oćvi selu.

Sueak i Čunski najbolje dokazuju, a toga nitko ne vidi, jer strahu spavaju.

Zavrđiti ću slieđedom radostijom viesti.

Vašeg desnog pobratima Zueka vidjeh ovih dana, ali ne mogoh govoriti u oćime. Ipak, ako izgled ne vara, on je zadovoljan, kao đovjek, kome su svi poslovi u redu, a zdrav ko top.

Još samo ova. Namislio sam napisati roman: Ložnjako oćite tajno. Bisto li ga primio u „Našu Slogu“? Koliko honorara dajete po kilogramu rukopisa? Moj bi roman mogao u rukopieu težiti kakvih 20—25 kg. — Praporudam se. (Neće Vam bit' živo. Op. Ured.)

Iz Kanfanara pišu nam 25. veljače: Rado bih plakao, ali ne mogu. Jednoga li mene i svih nas, koji se idasmo za Hrvatu! U mudroj glavi jastrarskoj mi smo tupoglavu, baćadi, ignoranti illeterati, viliani, ocioćioći, a svi od njegovog kopita su samo „dottori, soienziati“, pa makar se nauđili tekar u „butiga la“ ćitati i naprav računati. Istina je, da nisam ni ja, kao ni drugi Kanfanarci, ućio na visokih školah viđinadekih ili na žminjskoj univerziti, ali ja se kladam za svoju sjodu bradu s tobom, da znadem toliko napisati u hrvatskom jeziku, koliko ti jastraru u trojoj blažonj „del si“. U jednom me ipak nadkrijluješ i u tom možeš biti meštari, to jest u tvojih naimo podlih denunocijajskih ljudih našo vjera, našo krvi. Ćdje je dakle tvoja civilizacija? Tamo gdje je oćjanako poštonje, Znoj, dragi moj pieknećibu, da svaki ohol siromah nosi praznu torbu, kao i ti tvoju glavu, u kojoj je višo praznino, nego u našoj fojbi hombašolekjoj. Ti i sva tvoja braća (a vjeruju mi, do je imaš malo) jeste kao ućenan, kad dođje na gruntu, te misli, da je doćao u grad. Zašto smrdi tebi i tvojoj liepoj „kompagniji“ šarenjaćkoj toliko naš mihi hrvatski jezik? Zašto ti ne smrdi kruh, kojega jedeš iz naših hrvatskih rukuh? Da sam ja u tvojoj kozi, ja nebih ni jedan dan živio među benovrekari, jer su u tvojoj glavi svi „ignoranti“ (i to baš jesu, jer te nisu još protjerali), veđ bih bio pobjegao tamo dolu u Kalabriju, gdje imade svega dosta, a najviše glada. Ti jadoo budalo hotio biš, da mi tebi prigmeno vrat, a ti nam oko vrata konop, jeli? Junak velik si se rodio, no malo prekasno, a da nebi tvoju moć poznali, i ako si našao šupljih glava (ni tvoja neće biti Salomunova) ali si našao i naći ćeš i takovih, na kojih će se tvoja mudrost razbiti. Jasni puljska jesu velika, ali većinoma prazna, pak worniš slalomu krmiti tvoje drago živinće, da ti cestom ne pogine, jer će doć brzo vrijeme, da ćeš ga morati zajahati te nas „illetterate“ ostaviti. Mi ćemo plakati za tobom međjimi suzami i slalomu pokaditi za tobom, da nam ni uspomena o tebi neostane.

Kakovu maćju narav imaš ti licumjarće i sva tvoja svojta! Ono, što ti tvojim pompozvoljuješ, našim isto zabranjuješ: prvo do neba uzdićoš, a drugo smradniš blatom rućiš. Nam svim zabranjuješ po našem osrjedioćenju raditi i izbirati (po tvoje možda i misliti); ako pak dođje naš protivnik, makar bio iz Pulo i makar nosio orljenje k o l a r, on može dukako „in solenzia e cuencienza“ raditi, izbirati itd. samo da a tobom i za tvoju korist radi, pa bio on drugćije kakav bio. Ja ne branim ni naše ni tvoje pope, nu da ti tvoje vrsti k o l a r o rivaš među svetoc, a našo sve, makar bili najpošteniji, bućeš u najemradnije blaće, to možeš ućniti samo ti, koji si — kao mi je — sa našimi šarenjacij zajedno izgubio svu svoju vjeru, koju donesešte ovamo iz patrije, gdje biste se bili do danas jur od glada posušili. Nije li tomu tako, brajno moj? A sad zajaiš opet tvoje živinće, jer veđ toćko ćoka na tvoju hranu slalomu! Vidim, da smo u korizmu, jer ga hraniš samo suhom, gđijlom slalomu, gustom vodom iz lokve. Do viedova!

Listnica uredništva.

Gosp. V. R. u T. No u „zomo tlekti Yašo „Pripisano“ jer se uvjerismo na vlastiti oći, da ono dielo nije mogao izvesti ni pototnik, a kamo li „moćtar“. Da „...“ am zdravu.

Gosp. M. J. u V. H vala na ćestiti, prem je uranjena za 7 mjesec. Srđaćan odzdrav!

Razpis natjećaja.

Podpisani odbor razpisuje ovim natjećaj za redovitu podporu „Bratovćine hrvatskih ljudi u Istri“ za godinu 1894. Molbo obloženno svjedodžbom siromaićva, te svjedodžbom prvoga polugodića, ili ko lokvijia, imadu se redovitu putem dostaviti podpisanoću najkasnijo do 15. t. mj.

Svjedodžbe siromaićva moraju sadržavati takve podatke, da bude podpisani odbor umogao sasmo toćno upoznati materijalno stanje molitelja i njihovih roditelja. Obzirno na neoznati ovogodišnji prihodo neće se za ovaj put međi uvržiti molbe onih djaka, koji uživaju bilo kakvu izdajnicu podporu.

Odbor „Bratovćine hrvatskih ljudi u Istri“
K a s t a v, 22. febraru 1894.
Predsjednik: Tadjnik:
Ante Turak. Ante Dukić.

DOMINIK LUSIN
u Koprnu
preporuča veliku svoju skladićnu raznovrstnog liosa, kano:
greda, dasaka, murala, duga, te takodjer opaka, vapna, pieska itd.
Narućbe uvrvava toćno i po najnižoj ceni. 24-5

Teodor Slabanja
Srebrnar u GORICI (Görz) ulica Morelli 17.
preporuča se preć. svćenstvu za izradjenje crkvenog posudja i orudja iz čistoga srebra, aljaka, mjedi, kano: moštranca, kalaća itd. po najnižih cienah u najnovijih i krasnih oblicih. Srebra predmete popravlja, te ih u ognju posrebrni i pozlati.
Da si umognu i manje imućne crkve nabaviti raznih crkvenih predmeta, staviti će se na želju preć. gospode nabavljaću vrlo povoljno plućno uvjete.
Ilustrirani cijenik šalje franko.
Šalje sve predmete dobro omotane sa poštarinom franko! 24-5

„Kupi kod kovaća nirošto kod kovaćia“, kaže stara poslovien.

Ova mogu punim pravim na moj zavod upraviti, jer jedino tako velika trgovina, kao što je među, imadu razprodajom ogromnih vrstih tvari i drugih prednostih, jofina trošakova, koji moraju konaćno kupcem koristiti.

Krasno uzorko privatnim narućnikom našljom badava i franko. Bogate knjige uzuraka, kakvih jošće nabija, sa krojeće nofrankirano.

Tvvari za odiela.
Porućien i dookaj za visoko svćenstvo, propisane tvari za odiela za c. kr. dievulke, vaterane, vaterogace, Sokolaje, lijevo, sukna za biljard i igraće stolova, pokrivala za koćje, tvari za lovaćke kapute, nepremocno tvari za pranje, plaide za putniko od f. 4-14.
Vriedne elone, poštona, trajne, dieće tvarenno sukneve elone, no jofina otralinike, koji su vriedni jedva krojaćke plaće, preporuča

Joh. Stikarofsky,
Brno (Austrijski) (Manšator).
Najvoće skladićće blaga vriedno pol mill. for.
Krozpošilja samo pouzotjom!
Dopisuje: njemjski, modjarski, ćunski, poljski, talijanski, francezki i engleski. 24-5

FILIJALKA
C. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.
Novci za vplaćila.
V vredn. papirjih na 30-dnevni odkaz 2 1/2% 80-dnevni odkaz 2 1/2%
4-dnevni odkaz 2 1/2% 2-mesećni 2 1/2%
30- 8 1/2% 6- 8 1/2%
Za pisama, kantora se morajo izplaćivati v vodnjih bankovnih avstr. volji, kojijio nova obratno tako v kroat v dnevu 4. februarja, 8. februarja in odnesno 2. marca t. l. po doćitnih objavah.

Kroćozni oddeł.
V vredn. papirjih 2% na vanko svata. V napoleenih broz obrasti.
Nakaznice
za Dunaj, Frango, Pešto, Berne, Lvov, Trapsvo, Roko kakor za Zagreb, Avdi, Bileta, Gablinu, Graden, Hermantak, Inomast, Colocac, Ljubljana, Lina, Olomouc, Reichenberg, Saaz in Solograd, — b r e x troškov.

Kupnja in prodaja
vrednostij, diviz, kakor tađ vranjenju kuponov 24-22 pri odbitku 1% provizije.

P r e d u j m i.
Sprojemajo se vsakovrstna vplaćila pod ućgodnimi pogojli.
Na jamčovne listine pogoji po dogovoru. Z odprtom kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodli.
Na vradnosć obrasti po pogodli.
Vloćki v polnranu.
Sprojemajo se v polnranu vrednostni papirji, slat ali srebrni donar, inozemski bankovni itd. — po pogodli.
Naša blagajna izplaćuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa pu dnevnom kursu.
Trst, 31. januarja 1894 2 24

Štrialke i sumpornjaće za trte
inžinira Živica.
mlini i stiskalnice za vino, sisaljke ili pumpe za svaku porabu, cievi svake vrsti i pipe, motori (stroji za gonjenje drugih strojeva) na paru i sa petrolejem, te svakovrstne druge strojeve i sve potreboće za iste 10
dobiva se uvjek u skladiću tvrđke
Schivitz & Comp.
(Živic i drug.)
Via Zonta broj 5 u Trstu.

I. Singerstrasse 15, Dunaj. **J. PSERHOFFER** Iekarna „Zum goldenen Reichsapfel“
Krićistilne krogljice, prej imonovno univerzalne krogljice
zastujio to imo po svoj pravici, kajl v rosnici je mnogo boloznij, pri katerih so te krogljice pokazale svoj izvreden ućinek.
Za vsi doćestiti se to krogljice povad razkrijeno in melo družin utegu su mihi, v katerih bi pogodli mala zaloga toga izvrednoga domnećga sredstva.
Vsi zdravniko se pripravili in pripravioje te krogljice kod domaće sredstva, posebno pa proti boloznini po silni prevavi in zabnavanju.
To krogljice stanuju: 1 škatlijca z 15 krogljicami 24 nć., jeden zavitek 6 škatlijce i gld. 5 nć., pri nofrankovani pošiljku 1 gld. 10 nć. — Ako se donar napraj mišlju, ni treba pladati porta, in stano: 1 zavitek krogljice 1 gld. 25 nć., 2 zavitek 2 gld. 30 nć., 3 zavitek 3 gld. 35 nć., 4 zavitek 4 gld. 40 nć., 5 zavitek 5 gld. 40 nć., 10 zavitek 9 gld. 20 nć. (Manj kod jeden zavitek sa nu pošilju).
Prosimo, da se izredne zahteva J. Pserrhoffera vriedne krogljice in paziti je, da ima pokrov „zako škatlijca taji podpis J. Pserrhoffera v rudećih pismenih, kaveroga je vidiati na unovilihu za porabo.
Balzam za ozeblino J. Pserrhoffera, 1 posodica 30 nć., trosto posodica 60 nć.
Trpotće / sok, 1 steklenica 50 nć.
Amerik. mazilo za trganje, 1 posodica 1 gld. 30 nć.
Prah proti potenju nog, 1 škatlijca 50 nć., poš. preko 70 nć.
Balzam za goltanec, 1 stekl. 40 nć., poš. preko 70 nć.
Življenska esenca (Praške kapljice) 1 steklenica 22 nć.
Angleški balzam, 1 steklenica 50 nć.
Fijakorski prsni prašek, 1 škatlijca 35 nć., poš. preko 60 nć.
Tanokininska pomada J. Pserrhoffera, po oćpošilju taji lna, 1 škatlijca 2 gld.
Univerzalni plašter prof. Steudela, 1 posodica 50 nć., poš. preko 75 nć.
Univerzalna ćistilna sol A. F. Mullerha, 1 posodica 50 nć., poš. preko 75 nć.
Razvon imonovnih izdelkov dobivajo se kod druge in. Inozemsko farmaceutično specijalitate, ko si bile po svih evropskih ćustilnih oznamljeni i in se zahtovaju toćno in v ceno predplaćijo tudi predmeti, ki jih ul v zalogi. Razpošiljanja po pošti v rdeći se toćno, a treba je denar p-prej dopolniti većju narućilju tuđi po poštnom povzetju.
Pri dopošiljatu denarja po poštni nakaznici stano porto dosti manj kakor po povzetju. 12-4